Rok XIII. Warszawa, dnia 20 marca 1937 r. Nr. 6

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie . . . . . zł. 28.—
Półrocznie . . . . „ 14.—
Kwartalnie . . . . „ 7.—
Miesięcznie . . . . „ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

Bilans zbiorowy brutto K. K. O. województw centralnych i wschodnich na dzień 31 grudnia 1936 r.

Zestawiony przez Związek K. K. O. w Warszawie bilans zbiorowy brutto na dz. 31 grudnia 1936 r. dla 131 zrzeszonych placówek pozwala w przybliżeniu ocenić wyniki działalności komunalnych kas oszczędności województw centralnych i wschodnich na przestrzeni roku zeszłego. Wobec tego, że opublikowanie wyników ostatecznych opartych na bilansie netto ulegnie pewnej zwłoce, zestawieniu temu wypada poświęcić nieco uwagi.

Panująca w ciągu roku zeszłego atmosfera nie była zbyt sprzyjającą dla procesu kapitalizacji pieniężnej. W roku ubiegłym byliśmy świadkami dwukrotnego i to dosyć ostrego falowania wkładów: po raz pierwszy w miesiącach kwiecień — maj, a więc bezpośrednio przed i po wprowadzeniu przez Rząd ograniczeń dewizowych, drugi natomiast okres ucieczki wkładów przypadający na miesiące jesienne zbiega się z dewaluacją franka francuskiego i szeregu innych walut europejskich. To falowanie wkładów dało się odczuć również w kasach oszczędności interesującego nas terenu. Ostatecznie jednak rok ubiegły kasy województw centralnych i wschodnich zamykają saldem dodatnim wyrażającym się nadwyżką wkładów w wysokości 14.512 tys., przy czym ruch wkładów w kasach poszczególnych województw w porównaniu z rokiem poprzednim przedstawiał się następująco:

w tys złotych.

Województwo	Stan w dniu					Roczny przyrost	
	31.XII.1935	31.III.1936	30.VI.1936	30 IX.1936	31.XII.1936	bezwzględny	w %
M. st. Warszawa . . .	78.878	83.623	82.676	82.863	85 265	6.387	8,10
Warszawskie	29.599	30.374	31.400	31 893	32.004	2.405	8,13
Łódzkie	11.176	11.334	11.922	12.118	13 352	2 176	19,47
Kieleckie	12.417	12.553	12.752	13.084	13.176	759	6,11
Lubelskie	6.084	6.577	6.512	6.784	7.122	1.038	17,06
Białostockie	4 133	4.227	4.212	4.365	4.599	466	11.28
Nowogródzkie	1.224	1.262	1.216	1 242	1.337	113	9.23
Wileńskie	4.463	5.727	5.907	5 943	6.053	590	10,80
Poleskie	1.520	1.581	1.801	1 616	1.727	207	13.62
Wołyńskie	2.824	2.976	2 950	2.903	3.195	371	12,78
Ogółem . .	153.318	160.234	161.348	162.811	167.830	14.512	9,46

Roczna zatem nadwyżka wkładów według bilansu brutto wynosi zł 14.512 tys. Stanowi to 9,46% stanu na początku okresu sprawozdawczego. Ponieważ w bilansach brutto część kas nie uwzględniła odsetek należnych wkładcom za drugie półrocze r. ub., spodziewać się należy, że nadwyżka ta w ostatecznym zestawieniu nieco się powiększy i wynosić będzie ok. 11%. W roku natomiast 1935 przyrost wkładów wynosił 14,85%. Tempo przeto wzrostu kapitalizacji na interesującym nas terenie uległo nieco osłabieniu.

Wpłynęły na to wspomniane na wstępie wydarzenia jak i wzmagający się ruch inwestycyjny, w szczególności w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego, dla sfinansowania którego wycofano poważną część funduszów ulokowanych w K. K. O.

Jest rzeczą podkreślenia godną, że wzrost wkładów notują kasy na terenie wszystkich bez wyjątku województw. W cyfrach bezwzględnych największy przyrost, jak zwykle, wykazuje K. K. O. m. st. Warszawy, pod względem zaś przyrostu procentowego (w stosunku do stanu z roku poprzedniego) na plan pierwszy wysuwają się najsprawniej pracujące K. K. O. województwa łódzkiego, które w ciągu roku z czwartego miejsca przesunęły się na miejsce trzecie, bezpośrednio po K. K. O. województwa warszawskiego.

Z ogólnej sumy wkładów zł 167.830 tys. na książeczki prywatne przypada kwota zł 144.630 tys., resztę zaś, tj. zł 23.200 tys. stanowią rachunki instytucyj prawno-publicznych. Najpoważniejszą pozycję wśród tych ostatnich stanowią wkłady lokalnych (miejskich i powiatowych) funduszów emerytalnych.

Obok wkładów na książeczki oszczędnościowe coraz donioślejszą rolę w bilansach K. K. O. odgrywają rachunki czekowe, które na ultimo roku 1936 wynoszą zł 46.687 tys. wobec zł 29.936 tys. na początku tegoż roku. Przyrost zatem roczny rachunków czekowych wynosi zł 16.751 tys., w procentach zaś — 55,96%. Tak silny wzrost tej kategorii rachunków stwierdza dużą ekspansję kas, które stopniowo obejmują działy obsługiwane dotychczas głównie przez bankowość prywatną.

Uwzględniając rachunki czekowe oraz salda kredytowe na rachunkach otwartych, ogólny stan wkładów posiadanych przez kasy w dniu 31 grudnia 1936 roku w porównaniu ze stanem na ultimo roku poprzedniego przedstawiać się będzie, jak poniżej:

w tys. złotych.

Rodzaj wkładów	31 XII.1935	31.XII.1936	Roczny przyrost w cyfrach bezwzględnych	Roczny przyrost w %
Oszczędnościowe inst. prawno-publ.	22.503	23.200	697	3,09
Oszczędnościowe prywatne . . .	130.815	144.630	13.815	10,56
Razem wkłady na ks. oszczędnośc. .	153.318	167.830	14.502	9,46
R-ki czekowe . . .	29.936	46.687	16.751	55,96
Salda kred. r-ków otw. kred. . . .	734	890	156	21,25
Wkłady ogółem	183 988	215.407	31.409	17,07

Ogólną nadwyżkę wkładów w wysokości złotych 31.409 tys. kasy zużyły:

a) na spłatę kredytów uzyskanych i redyskonta zł 3.260 tys.
b) na zwiększenie rezerw płynności „ 5.303 „
c) „ rozszerzenie akcji kredytowej „ 19.925 „
d) „ inne cele „ 2.917 „

W przeciwieństwie do wkładów oszczędnościowych i innych — pozostałe fundusze obce będące w administracji K. K. O. od szeregu już lat z roku na rok stale się kurczą. Pod koniec 1936 r. wynosiły one:

w tys. złotych.

Nazwa rachunku	Stan w dniu 31 XII.1935	Stan w dniu 31.XII.1936	Zmiany
Redyskonto	6.299	4.407	— 1.892
Dyskonto akceptów B. A. .	5 517	7.220	+ 1.703
Zastaw papierów wart. . .	529	194	— 335
Kredyty uzyskane	18.767	16.031	— 2.736
Ogółem . .	31.112	27.852	— 3.260

W ciągu zatem roku sprawozdawczego wzrósł jeden tylko rachunek: dyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego, a to w związku z postępami akcji konwersji zobowiązań rolniczych. Na pozostałych pozycjach notujemy poważny spadek. Kurczenie się stanu kredytów uzyskanych jest objawem wielce pożądanym; świadczy to o zdrowej tendencji K. K. O. do usamodzielnienia się przez oparcie akcji kredytowej wyłącznie o kapitały własne i wkładowe.

W roku zeszłym, poza drobnymi zresztą kwotami kredytów zaliczkowych Państwowego Banku Rolnego, kasy z żadnych innych nowych kredytów nie korzystały, starając się natomiast w miarę możności likwidować pozostałości z lat poprzednich. Próbowano w szczególności w indywidualnych wypadkach rozwiązać sprawę kredytów celowych i klęskowych rozprowadzonych swego czasu z funduszów P. B. R. Sprawa ta już całkowicie dojrzała do rozwiązania i nie wątpimy, że w roku bieżącym znajdzie ona pozytywne rozwiązanie z uwzględnieniem interesu K. K. O. i ich możliwości finansowych.

Akcja kredytowa w ciągu roku wzrosła o złotych 19.925 tys. do sumy zł 173.930 tys. Zaszłe w ciągu roku ubiegłego zmiany na poszczególnych rachunkach przedstawiają się następująco:

w tys. złotych

Nazwa rachunku	Stan w dniu 31.XII.1935	Stan w dniu 31.XII.1936	Zmiany
Weksle zdyskontowane . .	7.592	9.955	+ 2.363
Pożyczki wekslowe	47.508	50.056	+ 2 548
Weksle protestowane . . .	11.786	7 979	— 3.807
R-ki bież. otw. kred. . . .	36.825	36.130	— 695
Pożyczki term. na zastaw .	7.540	10.663	+ 3.123
Pożyczki hipoteczne . . .	16.483	16.555	+ 72
Należn. z tyt. układów konw.	15.782	22.446	+ 6.664
Pożyczki na skrypty dłużne	10 489	20.146	+ 9.657
Ogółem . .	154.005	173.930	+19 925

Duży spadek protestów wywołany jest częściowo postępami akcji konwersji zobowiązań rolniczych, a częściowo zwiększoną ostrożnością kas w zakresie kwalifikowania pożyczkobiorców. Oddawanie do protestu weksli pochodzących z nowych kredytów staje się coraz rzadszym wypadkiem. Znaczny wzrost pożyczek skryptowych tłumaczy się przeniesieniem z innych rachunków skonwertowanych kredytów związków samorządowych na skutek orzeczeń Centralnej Komisji Oszczędnościowo - Oddłużeniowej. Należności z układów konwersyjnych wzrosły w ciągu roku

o zł 6664 tys. do sumy zł 22.446 tys. Nie jest to jeszcze suma ostateczna; dojdzie tu jeszcze pewna kwota układów już zawartych, lecz jeszcze przez Bank Akceptacyjny formalnie nie zatwierdzonych. Duży wreszcie wzrost wykazują pożyczki lombardowe udzielane przez kasy w drobnych kwotach na zastaw papierów publicznych, w szczególności pochodzących z dwóch ostatnich publicznych subskrypcyj.

Rezerwy płynne (gotówka w kasie i w bankach) wzrosły w ciągu roku o zł 5.303 tys. do sumy zł 36.711 tys., co stanowi około 28% ogółu wkładów oszczędnościowych. Dojdą do tego jeszcze poważne rezerwy w postaci przyznanych kasom kontyngentów redyskontowych, wykorzystywanych przez K. K. O. w coraz mniejszych rozmiarach, oraz rezerwy w postaci nie wykorzystanych kredytów lombardowych, nie mówiąc już o rezerwach w postaci papierów wartościowych.

Portfel papierów wartościowych w ciągu roku wzrósł o zł 3.322 tys. do kwoty zł 36.996 tys. Wzrost ten przypada niemal w całości na bony skarbowe oraz na skrypty dłużne Państwowego Funduszu Drogowego. Od zakupu innych walorów kasy na ogół się wstrzymywały, a to wobec nie ustalonej tendencji ich kursów.

Z innych aktywów poważniejszą sumę stanowią lokaty w nieruchomościach — zł 8.823 tys. (o zł 1.214 tys. więcej). Odsetki zaległe w ciągu roku spadły o zł 161 tys. do zł 1.817 tys. Straty z lat poprzednich wynoszą zł 3.886 tys.; zmniejszenie tej pozycji o zł 967 tys. nastąpiło na skutek przejęcia strat przez niektóre związki poręczające przy okazji ustalania planów obsługi długów przez Centralną Komisję Oszczędnościowo - Oddłużeniową.

Jeśli chodzi o rentowność K. K. O. w roku ubiegłym, narazie żadnych wniosków wysnuwać nie można. Według omawianego bilansu brutto saldo zainkasowanych odsetek i prowizyj łącznie z rachunkami wynikowymi dodatnimi wynosi zł 18.597 tys. Odsetki zaś wypłacone i rachunki wynikowe ujemne stanowią zł 9.232 tys., co łącznie z kosztami handlowymi — zł 6.707 tys. — czyni razem zł 15.939 tys. Pozostaje różnica zł 2.658 tys., z której trzeba będzie pokryć odsetki w bilansie jeszcze nie uwzględnione oraz kwoty odpisów na amortyzację i wątpliwych dłużników. Pod tym względem wyniki działalności K. K. O. ocenić będzie można dopiero na podstawie bilansu netto.

Na podstawie materiału, jakim w tej chwili rozporządzamy, stwierdzić bezstronnie musimy dodatnie rezultaty pracy kas w ciągu roku zeszłego. Kształtowanie się poszczególnych składników bilansu kas wykazuje dalszą poprawę ich sytuacji finansowej. Równomierny zaś przyrost wkładów w okresie gospodarczo trudnym daje dostateczne świadectwo o zaufaniu, jakim je społeczeństwo darzy, a jednocześnie mówi, że K. K. O. powierzone sobie zadanie, które prawo i życie na nie nakłada wypełniają należycie.

W.

Reprezentacja

Komunalne kasy oszczędności w licznych wypadkach mają pewien grzech pierworodny, który się mocno zemścił na dalszych losach i którego następstwa, jakkolwiek już złagodzone, dają się odczuwać do dnia dzisiejszego.

Chodzi o to, że po wskrzeszeniu naszej Ojczyzny zaczęły się rodzić kasy komunalne w zbyt szybkim tempie, co utrudniało należyte zorganizowanie tych placówek i dobranie odpowiedniego personelu. Najwięcej ucierpiały niektóre kasy wskutek zbyt pochopnego obsadzania stanowisk kierowniczych.

Obecnie stan rzeczy w kasach uległ polepszeniu w sensie usprawnienia ich działalności, ujednostajnienia rachunkowości oraz wyplenienia wielu niedomagań i niedociągnięć. Co się zaś tyczy personelu kierowniczego, i w tym zakresie nastąpiła pomyślna zmiana przez usunięcie jednostek nie odpowiadających wymaganiom natury fachowej lub etycznej i przez położenie tamy ustawowej uniemożliwiającej dowolny i niewłaściwy wybór dyrektorów K. K. O.

Nie ulega jednak wątpliwości, że same zarządzenia władz nadzorczych, które się w znacznej mierze przyczyniły do wymienionej poprawy, nie wyprowadzą niedomagających kas komunalnych na drogę zupełnej sprawności i prosperowania, jeżeli poza poszanowaniem przepisów, które zresztą nie mogą objąć całokształtu działalności kas, kasy nie będą przejawiały własnej inicjatywy i starań dla poprawy swych interesów.

Wiele się już pisało, zarówno w okólnikach związkowych jak i na łamach „Oszczędności", o propagandzie, jej odmianach i sposobach realizowania różnych metod w terenie. Temat ten jednak jest ciągle aktualny dla K. K. O., które powinny wyzyskać wszelkie środki dla zwiększania swej popularności i przyciągania nowych wkładów oszczędnościowych.

Sprawa ma tym większe znaczenie, że pozyskanie współdziałania w tej akcji ze strony samego społeczeństwa natrafiło na poważne trudności i punkt ciężkości w zakresie propagandy oszczędnościowej leży w dalszym ciągu w rękach kierownictwa K. K. O.

Jakkolwiek kasy mogą się już poszczycić wydatnymi rezultatami w zakresie krajowej kapitalizacji wewnętrznej, winny one czynić dalsze wysiłki dla zataczania coraz szerszych kręgów w tej działalności.

Wielu obywateli nie docenia jeszcze korzyści płynących z koncentracji na miejscu wszelkich środków pieniężnych danego miasta lub powiatu dla podniesienia dobrobytu jego mieszkańców, wielu nie ma przekonania do skromnej instytucji lokalnej, opierając swe zaufanie na rozmiarach i wyglądzie zewnętrznym wielkomiejskich zakładów finansowych.

Czyniąc więc starania w kierunku popularyzacji kas i pogłębiania zaufania do nich ze strony miejscowej ludności, nie powinno się zapominać o silnym mo-

torze propagadowym, jakim jest tzw. reprezentacja, która jest na ogół doceniana w ośrodkach wielkomiejskich, natomiast — powiedzmy otwarcie — szwankuje na prowincji.

Jeżeli ta właśnie rażąca nieraz różnica jest jednym z powodów odpływu funduszów z terenów prowincjonalnych ku pobliskim większym miastom, nastręcza się konieczność zmniejszenia tej różnicy przez podciągnięcie prowincjonalnych kas komunalnych wyżej pod względem wyglądu ich siedzib i tępienie objawów zaściankowych.

Na dowód skuteczności tego rodzaju poczynań można przytoczyć fakt, że w jednej z kas podstołecznych, gdzie roczny przyrost wkładów oszczędn. stanowił ok. 50.000 zł, suma ta zwiększyła się czterokrotnie po roku pracy tej kasy w nowym okazałym i na modłę warszawską urządzonym lokalu.

Czytającym te wywody może się wprawdzie nastręczyć obiekcja, że skoro większość kas komunalnych walczy z niedoborem budżetowym, w jaki sposób mogą one sprostać kosztom związanym ze zmianą na lepsze warunków lokalowych i w ogóle zaspokoić stronę reprezentacyjną.

Otóż przy roztrząsaniu tego zagadnienia trzeba uprzytomnić sobie fakt, że koszty poniesione na powyższy cel winny być uważane za inwestycje produkcyjne lub nawet jako sumy zwrotne. Jeżeli bowiem zgodzić się na to, że okazały wygląd siedziby K. K. O. stanowi siłę przyciągającą wkładców, płynące dla kasy z tego źródła korzyści są niezaprzeczalne, a mogą być tak znaczne, że w krótkim stosunkowo czasie pokryją z nadwyżką wspomniane wydatki. Innymi słowy, polepszenie warunków lokalowych nie jest oderwanym celem, lecz jednym ze skutecznych środków dla osiągnięcia głównego celu, jakim jest gromadzenie wkładów oszczędnościowych, z którym się wiąże umniejszanie zadłużenia w centralnych instytucjach bankowych, uzyskanie samowystarczalności finansowej i podniesienia rentowności.

Dawniej istniejącym lub też w większych miastach działającym kasom komunalnym udało się już uniezależnić się od kredytów bankowych, za tym przykładem mogą też z powodzeniem zdążać i kasy prowincjonalne, pod warunkiem wszakże nieustępliwego i umiejętnego zwalczania nastręczających się trudności.

Rzecz oczywista, że praca w tym kierunku nie powinna się odbywać kosztem zbytniej kompresji działalności kredytowej, gdyż mogłoby to pogłębić trudności budżetowe, a poza tym odbiłoby się niekorzystnie na popularności kasy czyli przeciwdziałałoby w pewnej mierze jej zabiegom propagandowym.

Z kolei należałoby się zastanowić nad tym, czy podciągnięcie danej kasy wyżej pod względem reprezentacyjnym koniecznie ma być połączone z tak znacznymi kosztami, które choćby czasowo mogą nadwerężyć jej budżet i przez to zniechęcić do wykonania tego zadania.

Otóż przy realizowaniu tej sprawy gospodarczej należy, jak zresztą we wszystkim, zachować umiar i przystosować inwestycje do rozmiarów i możliwości finansowych danej instytucji; wreszcie nie znaczy to, że plan inwestycyjny ma być wykonany całkowicie od razu. Kasy, którym trudno się zdobyć na jednorazowy wydatek, mogą go rozłożyć na parę lat. Poza tym koszt przeróbek, zmiana lub skompletowanie urządzenia biura zależy w znacznym stopniu od praktyczności i zmysłu gospodarczego kierownictwa danej kasy.

Zdarzały się już wypadki, że w skromnych warunkach, bez zmiany lokalu, niewielkim stosunkowo kosztem osiągnięto duże rezultaty pod względem dostosowania lokalu do potrzeb kasy i nadania mu odpowiednich cech zewnętrznych.

W jednej z kas komunalnych, znajdującej się w mieście powiatowym odległym o kilkadziesiąt kilometrów od Warszawy, a wybitnie zaniedbanej w swym dziale gospodarczym, inwestycje te wyniosły zł 1.500, za którą to cenę osiągnięto radykalną zmianę na lepsze, zarówno w zakresie praktycznych urządzeń biurowych jak i w podniesieniu wyglądu zewnętrznego.

Przez wybicie dużej wnęki między przeludnionym i przeładowanym pokojem biurowym, a niewyzyskanym dużym przedpokojem otrzymało się potrzebną dla wygody klientów i personelu kasy przestrzeń, wzdłuż której ustawiono ladę z wewnętrznymi półkami, a na niej tabliczki niklowane z napisami na szkle wskazujące poszczególne wydziały, ustawiono przegródki dla kasjera, sporządzono nowe dębowe stoły jednego typu oraz szafy na archiwum i akta bieżące, brzydką podłogę pokryto linoleum, w rogu sali operacyjnej, zbliżonym do gabinetu dyrektora, umieszczono stolik i dwa foteliki kryte skórą, tworząc w ten sposób rodzaj poczekalni dla klienteli, cały lokal odświeżono, zawieszono oprawione wykresy, plakaty i obraz olejny pendzla jednego z popularnych malarzy warszawskich, dodatkowy piecyk żelazny z długą rurą blaszaną zamieniono na termon, zamiast dwóch zwieszających się z sufitu na przewodach elektrycznych lampek umieszczono niedrogie niklowane żyrandole itd.

W ten sposób zamiast zaśniedziałej, zaniedbanej, niewygodnej i czyniącej wrażenie głębokiej prowincji „skorupy“, w której kasa trwała szereg lat, uzyskało się lokal miły dla oka, przystosowany do potrzeb kasy i już nie tak daleko odbiegający od biur wielkomiejskich.

Opisane przeobrażenie związane ze zmianą kierownika kasy spotkało się oczywiście z powszechną aprobatą klienteli i z prawdziwym zadowoleniem personelu, którego wydajność pracy zawdzięczając dogodnym warunkom i wprowadzonemu ładowi w przechowywaniu akt, blankietów i ksiąg znacznie się zwiększyła.

Jeżeli się weźmie pod uwagę, że uzyskane w ten sposób korzyści będą odgrywały swą rolę, według wszelkiego prawdopodobieństwa, przez długie lata, można się chyba zgodzić na to, że wydatek zł 1.500 okazał się całkowicie usprawiedliwiony i że każda kasa o nieodpowiednich warunkach lokalowych, nawet wyraźnie deficytowa, powinna się zdobyć na podobną inwestycję.

W ślad za należytym urządzeniem lokalu powinny iść oczywiście wzorowy porządek i czystość,

co już wymaga więcej staranności niż kosztów.

Jakkolwiek sam fakt świadczący o ekspansji gospodarczej K. K. O. już jest dla niej reklamą, również jako wyraz możności finansowych, można uzyskany atut wykorzystać szerzej drogą umieszczenia wzmianek w prasie, sporządzenia zdjęć fotograficznych celem odbicia ich na blankietach, na sprawozdaniach rocznych, w pismach ilustrowanych itd.

Najważniejszą jest wszakże rzeczą, aby w należycie urządzonej siedzibie odbywała się zharmonizowana, fachowa i rzetelna praca kierownictwa i personelu, którego poziom nie tylko zawodowy, lecz i kulturalny stanowi o ugruntowaniu zaufania klienteli usposobionej dodatnio już samym wyglądem instytucji.

Nikt nie zaprzeczy, że podobnie jak w omówionych warunkach lokalowych, istnieje również różnica na niekorzyść prowincji w zestawieniu z dużym miastem pod względem poziomu kilturalnego w ogóle, a więc i personelu biurowego. Jest to symptomat zupełnie zrozumiały, gdyż mieszkańcy stolicy i większych miast Polski mają uprzystępnione wszelkie źródła wiedzy, jak wyższe zakłady naukowe, odczyty, zebrania czy też kursy ogólno - kształcące, rozrywki kulturalne itd., to, czego częściowo lub całkowicie pozbawieni są mieszkańcy prowincji, szczególnie dalszych jej ośrodków.

I tu w odniesieniu do kas komunalnych dystans może być zmniejszany drogą usuwania ujemnych cech prowincji i konsekwentnego podciągania się wyżej personelu kas pod względem szerszych zainteresowań kulturalno - oświatowych, stosowania zasad dobrego wychowania w obcowaniu z klientelą, dbałości o swój wygląd, otrząsnięcia się z flegmatyczności w sposobie bycia i urzędowania, o którą stale jest pomawiana prowincja itd.

Momentem pierwszorzędnej wagi dla zjednywania instytucji finansowej zwolenników jest uprzejmość jej funkcjonariuszy. Amerykanie celujący w praktycznym zmyśle handlowym kładą na to specjalny nacisk, umieszczając np. przy okienkach bankowych kartki z napisami „keep smiling“ czyli bądź uśmiechnięty. Otóż w tym miejscu można nadmienić, że u nas w zakresie stosowania tej zasady w urzędowaniu zdarzają się braki, które zresztą omawiane były nieraz w prasie; na obronę prowincji należy podkreślić, że sprawa ta nie przedstawia się lepiej w większych miastach.

Zapewne uśmiech na twarzy nie jest rzeczą łatwą dla pracowników K. K. O., którzy częstokroć mają do czynienia z interesantami mało lub wcale nie uświadomionymi w sprawach finansowych, którym trzeba czasem po parę razy tłumaczyć, o co chodzi i jak postąpić należy, lecz ta właśnie umiejętność przezwyciężania nastroju wewnętrznego tak, żeby rozmówca nie zauważył zniecierpliwienia, jest jednym z dowodów kultury, którą musi w sobie wyrobić każdy pracownik K. K. O. mający styczność klientelą.

Mylne byłoby wszakże przekonanie, że oddziaływanie na publiczność w kierunku zachęcania do oszczędności kończy się w murach lokalu K. K. O. Zadaniem dyrekcji, a także starszych pracowników jest również utrzymywanie kontaktu społecznego i towarzyskiego z mieszkańcami danego powiatu lub miasta. Nie znaczy to bynajmniej, że wszędzie i zawsze trzeba głosić zasady oszczędności, co byłoby nużące dla słuchaczy, natomiast zręczne i rzeczowe informowanie w rozmowie towarzyskiej o sprawach i zasadach działania K. K. O., stopniu zabezpieczenia wkładów itd. przyczynia się do popularyzowania kasy.

Idąc dalej w tym rozumowaniu można stwierdzić, że samo ukazanie się na zebraniu społecznym lub towarzyskim odpowiednio wyglądającego, wyrobionego w obcowaniu z ludźmi przedstawiciela kasy, przypominając o jej istnieniu, już jest swego rodzaju reklamą.

Nawet służba niższa ubrana w liberię z literami K. K. O. na kołnierzu i na czapce, kursując po mieście współdziała w akcji propagandowej.

Omówione zostały powyżej rozmaite sposoby wpływania na społeczeństwo dla osiągnięcia obustronnych korzyści wynikających z koncentrowania oszczędności w K. K. O. Ten, kto pracuje w komunalnej kasie oszczędności, spotyka się na każdym kroku w prasie fachowej, w okólnikach, w audycjach radiowych itd. z wyrazem „propaganda“; celem zaś przytoczonych wywodów jest postawienie na porządek dzienny drugiego pojęcia „reprezentacja“, a to w dążeniu do tego samego celu. Odnosi się bowiem wrażenie, że troska o stronę reprezentacyjną, może pod wpływem codziennych kłopotów i trudności, które kierownicy kas mają do zwalczania, zajmuje w większości placówek prowincjonalnych wbrew ich żywotnym interesom podrzędne miejsce.

W imię więc lepszej przyszłości kas komunalnych, która wiąże się ściśle z coraz szerszym ich udziałem w kapitalizacji wewnętrznej naszego kraju, trzeba ustawicznie dążyć do podciągania tych instytucji wyżej pod każdym względem, kładąc nacisk na dziedziny pozostające w tyle, do których należy reprezentacja.

Edmund Kazimirski.

Działalność Pocztowej Kasy Oszczędności w 1936 r.

P. K. O. wykazuje w 1936 r. dalszy rozwój. Ogólna suma wkładów na ultimo roku nieznacznie wzrosła, osiągając cyfrę 895,7 miln. zł. Zdarzenia walutowe za granicą odbijały się na sytuacji finansowej w Polsce, co wyrażało się odpływem wkładów. Także działały tu czynniki wewnętrznego ożywienia życia gospodarczego, dzięki którym oszczędności odpływały na inwestycje bezpośrednie wkładców.

Wkłady oszczędnościowe P. K. O. wykazują w ciągu roku sprawozdawczego spadek o 15,6 miln. zł, z sumy 679,3 miln. zł w końcu roku 1935 do sumy 663,7 miln. zł na koniec 1936 r. Licz-

ba książeczek oszczędnościowych wzrosła natomiast o 397.988 do sumy 2.286.830 książeczek na ultimo 1936 r. Z ogólnej sumy wkładów na dzień 31.XII. 1936 r. przypada na:

wkłady zwykłe	zł 598.321.000
„ premiowane	„ 21.122.000
„ w zł w złocie krajowe .	„ 18.917.000
„ „ „ emigrac. .	„ 7.959.000
„ zwaloryzowane . . .	„ 17.400.000
razem	zł 663.719.000

Przeciętny wkład na książeczkę oszczędnościową wynosi zł 290.—. Z ogólnej liczby książeczek czynnych w dn. 31.XII.1936 r. przypada na:

książeczki zwykłe	2.139.828
„ premiowane	120.885
„ w zł w złocie krajowe .	1.458
„ „ „ emigrac. .	2.605
„ zwaloryzowane . . .	22.054
razem	2.286.830

Obroty oszczędnościowe w ciągu roku sprawozdawczego wynosiły 1.621,9 miln. zł, przy czym na obroty te złożyło się 5.859.428 pozycyj wpłat na sumę zł 804.450.000 oraz 6.756.340 pozycyj wypłat na sumę zł 817.451.000. Wypłaty zatem przewyższyły dopływ nowych oszczędności.

Najsilniejszy odpływ wykazały wkłady oszczędnościowe zwykłe, gdyż spadek ich sumy w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 19,5 miln. zł.

Najsilniejszy odpływ zaznaczył się w miesiącach marcu — 11,3 miln. zł, kwietniu — 16,4 miln. zł, maju — 33,0 miln. zł i październiku — 21,8 miln. zł; przyrost wkładów najsilniej zaznacza się w styczniu — 13,3 miln. zł i grudniu 29,9 miln. zł, pozostałe miesiące wykazują nieznaczne wahania w stanie wkładów.

Nieznaczny spadek wykazują wkłady oszczędnościowe w złotych w złocie emigracyjne, gdyż zmalały one o 361,6 tys. zł, liczba książeczek emigracyjnych wzrosła natomiast o 200.

Stan wkładów, pochodzących z waloryzacji oszczędności emigrantów, złożonych w pełnowartościowych walutach, wykazuje stały spadek w związku z likwidacją tych wkładów w drodze losowań amortyzacyjnych. W ciągu roku sprawozdawczego zrealizowano 3.244 książeczki zwaloryzowane na sumę 2.609.000 zł.

Wkłady oszczędnościowe premiowane i w złotych w złocie krajowe wykazują znaczny stosunkowo wzrost. Najsilniej, bo przeszło o 30% wzrosły wkłady oszczędnościowe premiowane. Liczba czynnych książeczek zwiększyła się o 41.213 sztuk i wynosiła na koniec 1936 r. 120.885, suma złożonych oszczędności wzrosła o 5.177.000 zł do kwoty 21.122.000 zł.

Liczba książeczek na wkłady w złotych w złocie krajowe wzrosła w okresie sprawozdawczym o 24 i wynosiła na dzień 31.XII.1936 r. 1.458 sztuk, suma wkładów zwiększyła się o 1.703.000 zł do kwoty zł 18.917.000 zł. Należy przy tym zauważyć, że wzrost wkładów tego typu należy uważać za refleks sytuacji walutowej za granicą, gdyż najsilniejszy wzrost wykazują wkłady w zł w złocie w miesiącach najtrudniejszej sytuacji walut dawnego bloku złotego.

O b r ó t c z e k o w y P. K. O. w 1936 r. wzrósł w porównaiu z rokiem poprzednim o 576,0 miln. zł, osiągając sumę 28.062,8 miln. zł, z czego na obrót gotówkowy przypada 6.794,3 miln. zł, zaś na obrót bezgotówkowy 21.268,5 miln. zł, czyli 76% ogólnego obrotu. Liczba kont czekowych wzrosła w tym samym czasie o 1490 kont i wynosiła na ultimo roku sprawozdawczego 77.991 kont. Stan wkładów na kontach czekowych wzrósł w roku sprawozdawczym o 29.592.000 zł i wynosił w dniu 31.XII.1936 roku 231.949.000 zł.

Przesunięcia sumy wkładów w obrocie oszczędnościowym i czekowym na korzyść wzrostu tego ostatniego sprawozdanie P. K. O. za rok 1936 tłumaczy intensyfikacją życia gospodarczego w Polsce i wzmożeniem tendencyj inwestycyjnych. Wydaje się, że niemniejszą rolę odgrywają tu znaczne udogodnienia, jakie stwarza obrót czekowy na korzyść klientów.

Udział procentowy poszczególnych sfer społeczeństwa w obrocie czekowym P. K. O. przedstawia się następująco:

Handel	23,0%
Przemysł i rzemiosło	16,0%
Instytucje finansowe	4,4%
„ państwowe	4,3%
Związki samorządowe i spółdzielnie (bez kredytowych)	5,2%
Stowarzyszenia, związki itp.	7,5%
Osoby prywatne	27,2%
Inne zawody	12,4%
razem .	100,0%

A k c j a p r o p a g a n d o w a P. K. O. wykazuje w roku 1936 duże ożywienie. Prowadzona była w celu dotarcia do najszerszych warstw społeczeństwa. Akcja prasowa specjalnie zwróciła uwagę na wydawnictwa prowincjonalne. Ilość wykorzystanego milimetrażu w postaci ogłoszeń, artykułów, nowel i reportaży wyraża się ogromną cyfrą 646.146 wierszy milimetrowych (w r. 1935 — 520.420), z czego na pisma codzienne przypadało 420.000, na pisma periodyczne 226.146.

Poza ogłoszeniami akcja propagandowa była prowadzona przez wydawnictwa propagandowe. Między innymi wydano w roku sprawozdawczym: sprawozdanie z działalności P. K. O. w 1935 roku (10.750 egz.), kalendarze (2.882.000 egz.), ulotki (482.550 egz.), broszury (148.400 egz.), plakaty (101.200 egz.) oraz inne wydawnictwa propagandowe (78.400 egz.), nadto wydano „Myśl o przyszłości“ (1 numer w 5000 egz.) i miesięcznik „Młody obywatel“ (dziesięć numerów w nakładach 20.000 do 120.000 egz.). W czerwcu 1936 r. przeprowadzono na terenie całego kraju specjalną akcję plakatową, do której zużyto 65.000 plakatów. W ciągu roku 1936 utrzymywano stałą reklamę w wagonach kolejowych, a nadto reklamy świetlne.

W kinach stołecznych i prowincjonalnych wyświetlano w ciągu całego roku 2 filmy propagandowe.

Propaganda radiowa prowadzona była w ramach

tygodniowej Skrzynki Radiowej P. K. O., wygłaszanej co wtorek, a nadto zorganizowano szereg okolicznościowych audycyj i konkursów radiowych.

Propaganda wśród młodzieży szkolnej odbywała się za pośrednictwem szkolnych kas oszczędności i czasopisma „Młody Obywatel". Dla szkolnych kas oszczędności ogłoszono wielki konkurs, który dał w wyniku 70.000 odpowiedzi. Nadto ogłoszono 2 konkursy „Młodego Obywatela" i 1 konkurs regionalny dla Śląska. W ciągu roku 1936 zorganizowano 2 wystawy oszczędnościowe szkolne. W „Dniu Oszczędności" rozesłano do wszystkich szkół materiały potrzebne dla prowadzenia szkolnych kas oszczędności, zaś w okresie świąt Bożego Narodzenia przesłano do wszystkich s. k. o. list z życzeniami, opłatkiem i kalendarzykiem. Dla zachęcenia młodzieży do oszczędzania P. K. O. przyznała dla uczestników s. k. o. 15.000 imiennych listów pochwalnych. Dla nauczycieli wydano specjalny kalendarz nauczycielski oraz przyznano w czerwcu 1936 r. 267 premii od 25 do 500 zł dla opiekunów wzorowo prowadzonych kas szkolnych, a nadto 1860 opiekunów otrzymało dyplomy uznania. Liczba kas szkolnych wzrosła w r. ub. o dalsze 2971 do ogólnej liczby 10.971 z 1.400.000 członków.

Zwracając uwagę na doniosłe znaczenie krzewienia idei oszczędności przez duchowieństwo rozesłano do ogółu duchowieństwa kalendarz duszpasterski na r. 1937 (nakład 12.000 egz.), zaś w końcu grudnia księżom korespondentom list z życzeniami i kalendarzyk P. K. O.

Propaganda w wojsku prowadzona była przez konkursy oszczędnościowe, pogadanki w oddziałach i przez prasę wojskową: „Wiarus", „Na straży" i „Nowiny". Propagandę w wojsku prowadzono przy współpracy Wojskowego Instytutu Naukowo - Oświatowego.

P. K. O. brała udział w szeregu wystaw, urządzonych w 1936 r., organizując swoje stoiska, przy czym zwiedzającym rozdawano materiały propagandowe i udzielano informacyj.

Rejestrując powyższe dane stwierdzić możemy, że propaganda P. K. O. rozporządzała wielostronnymi środkami i prowadzona była z dużym nasileniem.

Oszczędności wychodźstwa polskiego zbierane były przez 4 placówki zagraniczne, zorganizowane przez Bank Polska Kasa Opieki, powołany do życia w 1930 r., a mianowicie: oddział na Francję w Paryżu, na Argentynę — w Buenos-Aires, na Palestynę — w Tel-Aviv oraz wydział przekazowy przy Linii Gdynia — Ameryka w New-Yorku. Ogólna suma wkładów, pozyskanych w ciągu roku przez Bank P. K. O. wynosiła w przeliczeniu na złote wg stanu w dn. 31.XII.1936 r. — 30.874.000 zł.

Polityka lokacyjna P. K. O. obejmuje następujące rodzaje operacyj: 1) zakup papierów wartościowych, 2) pożyczki na zastaw papierów wartościowych, 3) skup weksli i akceptów, 4) pożyczki wekslowe i 5) lokaty w nieruchomościach.

Operacje ściśle kredytowe odgrywają w polityce lokacyjnej P. K. O. nieznaczną rolę. Bezpośrednie kredyty w formie skupu weksli i pożyczek wekslowych wynoszą tylko 22.030.000 zł wg stanu w dn. 31. XII.1936 r. Z sumy tej przypada na dyskonto weksli (jedynie dla banków i komunalnych kas oszczędności) — zł 13.724.000, zaś na pożyczki wekslowe dla spółdzielni i innych — zł 8.306.000.

Pożyczki na zastaw papierów wartościowych także stanowią nieznaczny odsetek stanu czynnego bilansu P. K. O., gdyż wynoszą na dzień 31.XII.1936 r. 16.026.000 zł, z czego na zastaw papierów państwowych — 12.761.000 zł, papierów komunalnych i hipotecznych — 1.871.000 zł, akcyj Banku Polskiego — 1.368.000 zł, innych akcyj — 26.000 zł. Oprocentowanie pożyczek lombardowych wynosiło 7%.

Zakup papierów wartościowych stanowi pozycję dominującą po stronie czynnej bilansu P. K. O. Fakt ten wskazuje, że zasadniczym kierunkiem polityki lokacyjnej P. K. O. jest skup papierów wartościowych długoterminowych. Ogólna suma lokat wynosi na dzień 31.XII.1936 r. 703,3 miln. zł i wykazuje wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 48,4 miln. zł. Z analizy składu portfelu papierów wartościowych P. K. O. wynika, że obejmuje on następujące walory:

	zł	%
1) listy zastawne i obligacje banków państwowych . . .	387.589.000	55,7
2) papiery państwowe	265.233.000	38,1
3) listy zastawne i obligacje inst. kredytu długoterm. . .	35.763.000	5,1
4) akcje Banku Polskiego i Banku P. K. O.	7.553.000	1,1
razem .	696.138.000	100
kupon bieżący .	7.189.000	
ogółem .	703.327.000	

W kwocie zł 387.589.000 listów zastawnych i obligacyj banków państwowych zł 176.878.000 przypada na obligacje komunalne Banku Gospodarstwa Krajowego.

Z powyższych zestawień widać, że na kredyt długoterminowy, przeznaczony na cele gospodarstwa prywatnego uruchomiono w dziale zakupu papierów wartościowych — 246.574.000 zł, natomiast na finansowanie Skarbu Państwa i samorządu kwotę — 442.111.000 zł. Sprawozdanie P. K. O. za r. 1936, omawiając stan portfelu papierów wartościowych, podkreśla, że na papiery emitowane na cele gospodarcze przypada — 613,4 miln. zł., czyli 88,1%, zaś na papiery o charakterze skarbowym względnie budżetowym 82,7 miln. zł, czyli 11,9%. Wobec znacznej wysokości pozycyj: 4% pożyczki konsolidacyjnej (104.971.000 zł.), biletów skarbowych (57.520.000 zł) i skryptów dłużnych Skarbu Państwa (77.025.000 zł) wydawać się może, że ten stosunek ulegnie znacznemu przesunięciu. Zresztą należałoby tu uwzględnić jeszcze sposób nabycia i sposób zużycia poszczególnych pożyczek publicznych państwowych.

Lokaty w nieruchomościach stanowią drugą co do wielkości pozycję stanu czynnego, wynoszą one ogółem 47.496.000 zł, z czego na dział ubezpieczeń na życie przypada 2.120.000 zł. P. K. O. posiada 37 nieruchomości, w tym 31 gmachów o łącznej kubaturze 735.711 m³, 3 gmachy w stanie budowy oraz 3 place budowlane, nadto teren na kolonii „Felina" pow. warszawskiego (3 ha).

Dział ubezpieczeń na życie wyka-

zuje dalszy wzrost polis o 5.610 na sumę ubezpieczenia 5.023.000 zł. Na ultimo 1936 r. czynnych było ogółem 125.060 polis na sumę ubezpieczenia 183.728.000 zł. Rezerwy techniczne wraz ze składkami przeniesionymi — zł 22.255.000 zostały ulokowane całkowicie w papierach procentowych, pożyczkach hipotecznych i pożyczkach pod zastaw polis, przy czym stan portfelu papierów procentowych wynosił w dniu 31.XII. 1936 r. — 20.601.000 zł.

Zlecenia komisowe w roku 1936 prowadziła P. K. O. następujące: przekazy i przelewy zagraniczne, inkaso weksli, zlecenia giełdowe i przyjmowanie depozytów. W skarbcach P. K. O. wynajętych było 7.340 kasetek (safes), co stanowi około 92% ogólnej posiadanej liczby kasetek.

Płynność P. K. O. przedstawiała się w następujący sposób: zobowiązania natychmiast płatne — 87,1%, inne zobowiązania 8,1%, kapitały własne — 4,8%; majątek obrotowy I stopnia płynności — 23,1%, II stopnia płynności — 72,9%, niepłynny — 4,0%.

Es.

Gminne Kasy pożyczkowo-oszczędnościowe w 1935 r.

Analiza gospodarki i stanu gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych nastręcza wiele trudności. Pomijając już fakt, że jedyne rozporządzalne źródło, jakim są wydawane przez Państwowy Bank Rolny „Roczniki gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych w Polsce“, ukazuje się z dwuletnim opóźnieniem, sama wartość wspomnianych materiałów jest problematyczna, jak to się zaraz przekonamy.

Ostatni „Rocznik“ za 1935 r., podobnie jak poprzednie, składa się ze zbiorowych tablic statystycznych i tablic obejmujących poszczególne kasy oraz komentarzy i objaśnień do tablic. Tablice są 2 rodzajów. Tablice A obejmują obroty i b. skrócony bilans kas, tablice B — niektóre dane statystyczne i rachunek strat i zysków.

Już sama część objaśniająca musi nastrajać sceptycznie. Powołany tam okólnik Min. S. Wewn. wydany w dn. 31.XII.1934 r. do wojewodów zaleca m. in. „ustalenie wysokości zadłużeń rolniczych nie nadających się do układów konwersyjnych, od których należy obliczyć zaległe odsetki i inne uzasadnione koszty... i w drodze wyjątku dopisać całą zaległość do sumy kapitałowej długu...“. Przy omówieniu zaś rachunku pożyczek czytamy, że w kasach gminnych „pożyczki spłacone bez prolongat... nie są przeprowadzone przez książkę „Dziennik-Główna“ (str. XI). Bilanse są ogólnikowe. Wykazują skomasowane, niewiele mówiące pozycje, a pomijają tak ważne specyfikacje, jak należności zaskarżone, przeterminowe lub w egzekucji, zaległe procenty, należności z tyt. układów konwersyjnych, wkłady oszczędnościowe prawno - prywatne, wkłady prawno - publiczne itp.

Obroty ujęte są w sposób zaciemniający rzeczywistość. Nie znajdujemy tam normalnej charakterystyki: 1) bilans otwarcia, 2) obroty w ciągu roku i 3) bilans zamknięcia. W „Rocznikach“ obroty roczne kas są podawane łącznie z sumami zamknięć roku ubiegłego. Takie ujęcie przy zmiennej i różnej co do liczby zbiorowości kas w poszczególnych „Rocznikach“ uniemożliwia wszelkie porównanie. Konsekwencje tego widzimy w części objaśniającej tablice. Aby dojść np. do sumy pożyczek wydanych w 1935 r., autorzy „Rocznika“ odejmują od sumy pożyczek zanotowanej w dn. 31.XII.1935 r. (dla 887 kas) liczbę odpowiadającą stanowi pożyczek w 872 kasach w dn. 31.XII.1934 r. Otrzymana w ten sposób różnica musi już a priori być wyższa od rzeczywistej, gdyż obejmuje dodatkowo 15 kas poprzednio nie uwzględnionych. Tak samo obliczono wzrost wkładów i zadłużenia kas. Do tego dochodzi jeszcze niejasny układ rubryk w tablicach. Sądząc np. wg napisów nad rubrykami 6 — 12 tabl. B, poświęconymi pożyczkom, należałoby przyjąć, że są one współrzędne, nie obejmują jedna drugiej. Z objaśnień do tablic jednak wynika, że tak nie jest. W rezultacie nie wiadomo, czy kasy gminne udzielały pożyczek tylko na weksle i skrypty dłużne (rubr. 7 i 8), czy wliczono do sumy tej pożyczki skonwertowane itp. Nic dziwnego, że sami autorzy „Rocznika“ ulegają dezorientacji i przy omawianiu liczby pożyczek w jednym i tym samym rachunku komentują w dwojaki sposób liczby jednej i tej samej rubryki. Ustalają mianowicie, że ilość pożyczek podniosła się w ciągu 1935 r. o 84.035, gdy w tabl. B. rubr. 6 ogólną ilość pożyczek wydanych w ciągu tegoż roku przyjmuje się na 77.157 sztuk.

Przeglądając dalej w tabl. B rubryki (12 i 13) najwyższych i przeciętnych pożyczek w kasach, łatwo możemy zauważyć, że suma przeciętna pożyczki jest niejednokrotnie wyższa od sumy najwyższej pożyczki w tej samej kasie (!).

Przy omawianiu pozycji długów w jednym miejscu wykazano, iż zadłużenie kas wzrosło ogółem w ciągu 1935 roku o 919.958 zł (str. X), w drugim zaś zaznaczono, że kredyty P. B. R., stanowiące 96% ogólnego zadłużenia kas gminnych, zmniejszyły się w tym samym roku dzięki spłatom o 982.789 zł (str. XI).

Podobne niedokładności zachodzą przy obliczeniu zmian w stanie wkładów. Porównano mianowicie stan wkładów w 853 kasach w 1934 r. z wkładami 869 kas w 1935 r., otrzymując wzrost o 592.375 zł. W rozdziale „wkłady“ sumę wycofanych wkładów podaje się raz na 2.482.799, drugi raz na 2.479.622 zł. Jeszcze więcej sprzeczności otrzymamy porównując w poszczególnych kasach stan wkładów podamy w tabl. A rubr. 23 ze stanem obliczonym wg tabl. B rubr. 7 i 8. Różnice dochodzą nieraz do setek procentów.

Taki stan rzeczy ogromnie utrudnia, jeśli nie uniemożliwia odtworzenie rzeczywistych obrotów i prawdziwego stanu kas gminnych na podstawie istniejących materiałów. Można się jedynie pokusić o przybliżone oszacowanie ogólnej działalności tych instytucji i kierunku ich rozwoju. Należy przy tym stale mieć na uwadze, że wiele operacji wykazanych w tych zestawieniach posiada charakter czynności czysto buchalteryjnych, jak dopisywanie zaległych odsetek, prolongowanie pożyczek, konwersja długów rolniczych, błędne przedstawienie obrotów itp.

Po tych uwagach wstępnych i zastrzeżeniach przejdźmy do rozpatrzenia cyfr bilansowych kas gminnych.

Bilanse zbiorowe G. K. P. O. w latach 1934 i 1935.

Stan na 31.XII w złotych.	1934 r. Ilość kas uwzględn.	1934 r. Suma	1935 r. Ilość kas uwzględn.	1935 r. Suma
Stan czynny.				
Kasa	856	267.714	877	382.387
Pożyczki	872	22.213.820	887	24.327.284
Nieruchomości i ruchomości	383	139.800	398	145.964
Lokaty	588	247.636	611	399.955
Towary (pozostałość)	40	26.059	27	32.064
Odsetki za rok następny	200	44.136	176	44.101
Inne	472	664.127	527	761.424
Straty	115	111.771	91	91.819
Suma bilansowa	872	23.717.063	887	26.184.998
Stan bierny.				
Kapitał zakładowy	868	5.886.668	885	6.261.258
Kapitał zasobowy	773	1.483.868	808	1.753.691
Wkłady	853	7.547.825	869	8.018.174
Długi	679	7.343.974	728	8.263.932
Odsetki za rok następny	686	152.336	736	210.064
Inne	803	635.593	814	798.528
Zyski	751	666.799	793	879.351

Wyjaśniając powyżej podane liczby musimy zaznaczyć, iż w 1934 r. działało 891, a w 1935 r. 901 kas; w 1934 r. w zestawieniu uwzględniono 97,5%, a w 1935 r. — 98,5% kas. Na powiększenie więc sum bilansowych w 1935 r. złożyło się przede wszystkim powiększenie liczby kas i ich większe uwzględnienie w bilansach. Aby do pewnego stopnia wyeliminować spowodowane tym niedokładności, przedstawiamy dla celów kontroli również bilanse przeciętnej kasy.

Rodzaj pozycji.	Stan obrotów w dn. 31.XII w zł 1934 r.	Stan obrotów w dn. 31.XII w zł 1935 r.	Różnica stanu w zł	Różnica stanu w %%	Różnica stanu obrotów w %% sumy bilansowej
Stan czynny.					
Kasa	309	431	+ 122	+40	+0,5
Pożyczki	25.475	27.426	+1.951	+ 8	+7,2
Nieruchomości i ruchomości	160	165	+ 5	+ 3	+0,0
Lokaty	284	451	+ 167	+59	+0,6
Towary (pozostałość)	30	36	+ 6	+20	+0,0
Odsetki za rok nast.	51	50	— 1	— 2	—0,0
Inne	762	859	+ 97	+13	+0,3
Straty	128	103	— 25	—25	—0,1
Suma bilansowa	27.199	29.521	+2.322	+ 8,5	+8,5
Stan bierny.					
Kapitał zakładowy	6.751	7.059	+ 308	+ 5	+1,1
„ zasobowy	1.702	1.977	+ 275	+16	+1,0
Wkłady	8.655	9.040	+ 385	+ 4	+1,4
Długi	8.422	9.317	+ 895	+11	+3,3
Odsetki za rok nast.	175	237	+ 62	+ 4	+0,2
Inne	729	900	+ 171	+23	+0,6
Zyski	765	991	+ 226	+30	+0,9

Z pierwszego zestawienia wynika, że w bilansie za 1935 r. szybciej wzrastają te pozycje, którym odpowiada większa zbiorowość kas oszczędnościowych i to prawie we wszystkich dziedzinach poza obrotem towarowym. W tym ostatnim wypadku zbiorowość kas znacznie się zmniejszyła pomimo powiększenia się obrotów towarowych. Świadczyłoby o pewnej ostrożności kas przy tego rodzaju operacjach, zresztą kosztem nagromadzenia się na składach większych zapasów towarów.

Przyrost aktywów dał poważniejszą sumę tylko na rachunku pożyczek. Działalność kredytowa jest niemal jedyną pozycją, która wykazała większy przyrost absolutny, pomimo dosyć powolnego tempa rozwoju. Inne pozycje stanowią sumy małe, narastające jednak znacznie szybciej, prawdopodobnie skutkiem rozpoczynającej się dopiero działalności kas w tych dziedzinach. Wzmagająca się tendencja klienteli kas do wycofywania wkładów zmusiła je do wzmocnienia rezerw gotówkowych i lokat w papierach publicznych, powodując natomiast niemal całkowite zaprzestanie gromadzenia swych kapitałów w nieruchomościach.

Suma wkładów bilansowo zwiększyła się o 4%, przy czym ilość kas operujących wkładami powiększy się tylko nieznacznie. Jeśli uwzględnić, że przyrost wkładów wynosi mniej niż dopisane od nich odsetki, trudno oprzeć się wrażeniu, że obrót wkładami od 1931 r. zamarł niemal zupełnie.

Przyrostowi wkładów o 471 tys. zł odpowiada wzrost akcji kredytowej o 2.114 tys., wzrost prawdopodobnie tylko bilansowy, jakeśmy to już na początku zaznaczyli i jak na to wskazuje treść wspomnianego okólnika. Że tak jest istotnie zdaje się potwierdzać również słaby wzrost zadłużenia kas, wynoszący bilansowo 920 tysięcy zł. Z wyjaśnień „Rocznika" można wnosić, że P. B. R. udzielił w r. 1935 nowych kredytów na 2.015 tys., kasy zaś mu spłaciły w tym czasie o 982 tys. więcej, bo 2.997 tys. zł. Jeżeli to były operacje gotówkowe, to wynikałoby, że kasy zdołały gdzieś się zadłużyć na sumę 920 tys. + 982 tys., czyli na 1.902 tys. złotych. Możemy więc przypuszczać, że i wzrost zadłużenia polega na operacjach buchalteryjnych (dopisanie odsetek zaległych). W każdym razie objaśnienia „Rocznika" wskazywałyby, że P. B. R. w dalszym ciągu stosował dawną politykę wycofywania z kas gminnych swych kredytów, stosowaną od 1931 r.

Tego rodzaju wzrost buchalteryjny pozycji bilansowych nie mógł w niczym polepszyć sytuacji kas gminnych, zakrył tylko istotny stan rzeczy. Ułatwiło to wykazanie w bilansach zmniejszenie się strat i zwiększenie zysków, a w konsekwencji powiększenie kapitału zakładowego i zasobowego. Zaznaczyć tu musimy, że w rachunku strat i zysków nigdzie nie znajdujemy pozycji odpisów na straty, które przecież w instytucjach pracujących z rolnictwem muszą być niemałe.

Koszty administracyjne wynoszą 595.864 zł, co stanowi ok. 2.5% sumy pożyczek podanej w bilansie. Większą część tej pozycji pochłania uposażenie rachmistrzów. W myśl wspomnianego już okólnika wynagrodzenie ich w kasach średnich i dużych (z sumą bilansową powyżej 25.000 zł) winno wynosić:

1% sumy bilansowej, 1% od przyjętych w ciągu roku wkładów i zaciągniętych pożyczek oraz udział w zyskach. Wg naszych obliczeń stanowi to ok. 2% sumy pożyczek udzielonych przez kasy. Przy kasach małych koszt rachmistrza wynosiłby blisko 2,8%.

Odpowiednio do tego kształtuje się marża zysków kas. Przy oprocentowaniu wkładów wynoszącym przeciętnie 5.9%, koszty kredytu dosięgają 10%. Trzeba jednak mieć na względzie, że oprocentowanie kredytu P. B. R. kosztuje kasy przeciętnie 6.9%. Kapitał miejscowy kalkuluje się więc kasom taniej. Okoliczność ta winna skłaniać kasy gminne do rozwijania operacyj oszczędnościowych, aby na tej jedynie zdrowej podstawie oprzeć akcję kredytową. Jest to jedyna droga — obok podniesienia i usprawnienia administracji — zdolna wyrwać kasy z dotychczasowego impasu i popchnąć je na drogę rozwoju. Bardzo ważnym momentem jest również potanienie kosztów prowadzenia kas i nieobarczanie ich koniecznością szybkiego wytwarzania kapitałów własnych (większa część zysków idzie na powiększenie kapitału zakładowego i zasobowego), które co okoliczności znacznie podrażają kredyt udzielany przez kasy gminne i czynią go zbyt uciążliwym dla wsi. Przede wszystkim jednak należy, naszym zdaniem, zacząć od zorganizowania książkowości tych kas, oczyszczenie bilansów z różnego rodzaju pozycji czysto papierowych oraz od racjonalnego dokonywania odpisów, aby móc uzyskać rzeczywisty obraz sytuacji finansowej tych instytucji.

Stanisław Kopczyński.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

Zebranie Zarządu Związku.

W dniu 6 marca rb. pod przewodnictwem wiceprezesa Związku p. J. S. Rozieckiego odbyło się zebranie Zarządu Związku, na którym między innymi rozpatrywano sprawę ustosunkowania się do akcji konsolidacji społeczeństwa. W sprawie tej Zarząd uchwalił jednogłośnie następującej treści rezolucję:

„Zarząd Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie wita z uznaniem deklarację pułkownika Adama Koca wzywającą społeczeństwo do konsolidacji w pracy dla dobra Państwa. W konsolidacji społeczeństwa Zarząd Związku widzi drogę do wzmocnienia prężności gospodarczej kraju i podniesienia gospodarstwa narodowego, co jest również celem komunalnych kas oszczędności powołanych do tego przez samorząd terytorialny“.

Rezolucję tę Biuro Związku przesłało następnie do Biura Organizacyjnego Obozu Zjednoczenia Narodowego.

Poza tym:

1) przyjęto do wiadomości złożone przez Dyrektora Związku sprawozdanie z prac Biura Związku;

2) postanowiono zwołać zwyczajne Zebranie Rady Związku na dzień 26 kwietnia rb. i ustalono porządek dzienny zebrania;

3) rozpatrzono bilans Związku na dzień 31 grudnia 1936 r., rachunek strat i zysków i sprawozdanie z wykonania budżetu na rok 1936 oraz uchwalono projekt budżetu Związku na rok 1937;

4) rozważono raz jeszcze sprawę wysokości stawek prowizyjnych od inkasa weksli, w wyniku czego skonstatowano niemożliwość obniżenia stawek obecnie obowiązujących.

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu lutym 1937 r. *)

Dz. Ust. Nr 9,

poz. 70. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 29 stycznia 1937 r. o gromadach;

poz. 71. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 6 lutego 1937 roku o przesunięciu terminu składania zeznań do wymiaru podatku dochodowego.

Dz. Ust. Nr 10,

poz. 73. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1937 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa;

poz. 74. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 lutego 1937 r. o ustaleniu na rok 1937 wykazu imiennego nieruchomości podlegających przymusowemu wykupowi;

poz. 75. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 lutego 1937 r. o ustaleniu planu parcelacyjnego na rok 1938.

Dz. Ust. Nr 11,

poz. 76. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1937 r. o przekazywaniu składek za pracowników umysłowych i łączeniu uprawnień emerytalnych.

Dz. Ust. Nr 13,

poz. 89. Ustawa z dn. 22 lutego 1937 r. o prywatnych szkołach wyższych;

poz. 90. Ustawa z dn. 22 lutego 1937 r. o ulgach w spłacie należności z tytułu stypendiów i pożyczek;

poz. 92. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządów oraz instytucji prawa publicznego.

---

*) W ostatniej „Kronice“ („Oszczędność“ nr 4, str. 62) wkradł się błąd w podtytule. Powinno być: „Ważniejsze ustawy i rozporządzenia ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu styczniu 1937 r.“. (Przyp. Redakcji).

Kronika krajowa

Wyniki konkursu prasowego K. K. O. m. st. Warszawy.

Jak już donosiliśmy swego czasu, Komunalna Kasa Oszczędności miasta stoł. Warszawy ogłosiła z okazji „Dnia Oszczędności“ konkurs prasowy na temat „Zagadnienie oszczędności w chwili bieżącej oraz rola komunalnych kas oszczędności w rozwoju gospodarczym Polski“. Konkurs został uwieńczony dużym sukcesem. Nadesłano 32 artykuły, z których 29 ukazało się w prasie stołecznej, jak to przewidywały warunki konkursu.

W dniu 11 marca br. odbyło się posiedzenie sądu konkursowego, w którym wzięli udział p. Dyr. W. Jastrzębowski, jako przewodniczący, jako członkowie: pp. Red. M. Grzegorczyk, Red. A. Bida, Red. B. Obszyński, Prezes M. Mrozowski, Dyr. J. Rożkowski i Dyr. E. Zacharzewski. Zebranie zagaił Dyr. K. K. O. m. Warszawy p. Zacharzewski przedstawiając w krótkich słowach cele rozpisania konkursu.

W wyniku obrad jury odrzuciło ze względów formalnych 5 prac, z pozostałych zakwalifikowano do nagród następujące:

I nagrodę w sumie 500 zł otrzymał p. dr Aleksander Zambrzycki za artykuł zamieszczony w mies. „Drogi Polski“;

trzy II nagrody po 300 zł przyznano p. Zofii Kaiserowej za art. w „Czasie“, p. dr Zygmuntowi Witkowskiemu za artykuł w „Codz. Gazecie Handlowej“ i p. Bohdanowi Witwickiemu za artykuł ogłoszony w „Gazecie Polskiej“;

dziewięć III nagród po 100 zł otrzymali: pp. dr Wojciech Zalewski („ABC“ — Nowiny Codzienne), Albert Barbanell („Codz. Gazeta Handlowa“), Aleksander Reinstein („Depesza“), Władysław Zieliński („Kurier Codzienny“), Czesław Buttowt-Andrzejkowicz („Kurier Warszawski“), Andrzej Świt („Kurier Warszawski“), Jerzy Prądzyński („Polska Zbrojna“), Zofia Gerwatowska („Mały Dziennik“) i Ludwik Winterok („Robotnik“).

Ponadto K. K. O. miasta st. Warszawy (oprócz ufundowania jednej dodatkowej II nagrody) w porozumieniu ze Związkiem K. K. O. w Warszawie przyznała dodatkowo dwie nagrody po zł 100, które otrzymali p. Mieczysław Epstein za artykuł w „Kurierze Porannym“ oraz p. Wacław Poznański za artykuł ogłoszony w „Czasie“.

Zakończony konkurs prasowy, który dał tak dobre wyniki, świadczy dobitnie, że największa w Polsce Komunalna Kasa Oszczędności mimo imponującego rozwoju nie „spoczywa na laurach“, lecz docenia w pełni znaczenie propagandy oszczędności i nie skąpi na nią pieniędzy. I co jeszcze zasługuje na podkreślenie. to sam temat konkursu, który bezpośrednio nie łączy się przecież z reklamą na rzecz Kasy m. Warszawy, lecz pomyślany był jako propaganda ogółu K. K. O.

Ofiara Komunalnego Banku Kredytowego na L. O. P. P.

Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu przekazał w tych dniach do Poznańskiego Okręgu Wojewódzkiego L. O. P. P. kwotę zł 16.000 na zakup samolotu szkolnego. Samolot ten będzie przydzielony Aeroklubowi Poznańskiemu, jako maszyna treningowa do szkolenia pilotów rezerwy.

Konwersja pożyczek dolarowych.

Zgodnie z komunikatem Min. Skarbu z 27 lutego br., o czym donosiliśmy w zeszłym numerze, rząd wniósł do sejmu projekt ustawy o konwersji wewnętrznej pożyczek państwowych, samorządowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa, a wypuszczonych w walutach obcych.

W myśl projektu obligacje pożyczek państwowych w walutach obcych będą na żądanie posiadaczy skonwertowane na obligacje „4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 roku“, a obligacje pożyczek samorządowych i gwarantowanych przez państwo — będą zamienione na żądanie posiadaczy na wspomnianą pożyczkę. Nowa pożyczka wewnętrzna będzie emitowana w obligacjach na okaziciela, opiewających na złote

Okno wystawowe w lokalu K. K. O. pow. Nieszawskiego w Aleksandrowie.

i oprocentowanych na 4½%. Obligacje będą mieć wszelkie prawa papierów pupilarnych i będą korzystać z przywilejów podatkowych. Spłata pożyczki nastąpi najpóźniej w ciągu lat 25 od daty jej wypuszczenia — przez częściowe umarzanie 2 razy do roku w drodze losowania lub skupu.

Kupony od pożyczek w walutach obcych, które bądź nie będą objęte konwersją i zamianą, bądź nie będą zgłoszone do konwersji i zamiany — na życzenie posiadaczy będą zamienione na specjalne długoterminowe obligi skarbu państwa, których warunki emisji ustali Min. Skarbu.

Projekt upoważnia wreszcie Min. Skarbu do przedłużenia okresu spłat, obniżenia oprocentowania i określenia innych warunków zobowiązań związków samorządowych, które swego czasu uzyskały kredyt w B. G. K. z sum uzyskanych od firmy Ullen and Co.

Na mocy powyższego projektu rząd zamierza objąć konwersją następujące obligacje: 6% Pożyczki dolarowej z 1920 r., 8% Pożyczki z 1925 r. (tzw. Dillonowskiej), 7% Pożyczki stabilizacyjnej z 1927 r., 7% Pożyczki dolarowej m. Warszawy, 7% Pożyczki dolarowej woj. śląskiego z 1928 r. W przyszłości oferta konwersji może być rozciągnięta na inne pożyczki.

Kurs wymiany obligacyj dolarowych Pożyczki stabilizacyjnej posiadającej klauzulę wielowalutową będzie ustalony wg kursu guldena holenderskiego, jako waluty najmniej zdeprecjonowanej. W stosunku do innych pożyczek dolarowych przy konwersji i wymianie zastosowany będzie kurs obiegowy.

Zakończenie akcji oddłużeniowej.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zajmował się ostatnio sprawami związanymi z zakończeniem akcji oddłużeniowej samorządów i rolnictwa.

Według dotychczasowych obliczeń można już obliczyć w przybliżeniu rezultat oddłużenia indywidualnego samorządów. Mianowicie wnioski do Komisji zgłosiło ogółem 558 związków samorządowych, w czym 152 powiatowe, 428 miejskich i 8 związków międzykomunalnych — na łączną kwotę 971,5 miln. zł zobowiązań krótkoterminowych i pilnych. W wyniku prowadzonej akcji umorzono zadłużenie w wysokości 245 miln. czyli przeszło 25% zgłoszonych długów.

Ponieważ akcja ta jest na zakończeniu, koniecznym stało się oznaczenie terminów jej likwidacji oraz wydanie specjalnego aktu prawnego, któryby stwierdził wygaśnięcie wszelkich wyjątkowych przepisów na rzecz dłużników oraz zlikwidował organy oszczędnościowo-oddłużeniowe. Rada Ministrów uchwaliła w tym celu projekt ustawy o zakończeniu akcji oddłużenia związków samorządowych. W myśl projektu kompetencje wojewódzkich komisji oszczędn.-oddłużeniowych w zakresie ustalania planów oddłużenia wygasają z dn. 1 kwietnia, a z dn. 1 czerwca br. komisje te ulegną likwidacji. Kompetencje Centralnej Komisji O.-Oddł. wygasają z dniem 1 maja 1937 r. co do orzekania w sprawie ulg, z dniem 1 lipca br. wygasają kompetencje w zakresie ustalania i zatwierdzania planów oddłużenia, zaś z dniem 1 sierpnia br. — w zakresie przekazywania spraw Urzędowi Rozjemczemu do spraw kredytowych samorządu. Termin likwidacji samej Komisji Centralnej będzie ustalony przez Min. Skarbu.

Komitet Ekonomiczny uchwalił również plan dalszej akcji w zakresie uregulowania spłaty długów rolniczych w P. B. Rolnym. Plan ten jest właściwie zakończeniem akcji oddłużeniowej rolnictwa i uwzględnia zarówno kredyt krótko jak i długoterminowy P. B. R. Plan odnośnie kredytu krótkoterminowego dotyczy w głównej mierze instytucji, które rozprowadzały kredyt między indywidualnych rolników i skutkiem tego znalazły się w trudnej sytuacji. Plan przewiduje ulgi, które będą udzielane K. K. O., gminnym kasom poż.-oszczędn. i spółdzielniom rolniczo-handlowym. Odnośnie kredytów długoterminowych plan przewiduje m. in. dodatkowe kwoty na ulgi w formie umorzenia procentu bądź częściowo i sumy dłużnej rolnikom, którzy nabyli ziemię z parcelacji P. B. R. lub też posiadają z innych tytułów kredyt w Banku na warunkach gorszych aniżeli ci parcelanci, których nie objął plan oddłużenia rolnictwa.

Konsolidacja Chrześcijańskich Kas Bezprocentowego Kredytu.

Ostatnio odbyła się konferencja przedstawicieli Zjednoczenia Chrześcijańskich Kas Bezprocentowych z Komitetem Organizacyjnym Zw. Chrześcijańskich Kas Bezprocentowego Kredytu.

Na konferencji tej Zjednoczenie Chrześcijańskich Kas Bezprocentowych połączyło się ze Związkiem Chrześcijańskich Kas Bezprocentowego Kredytu. Tym sposobem dwie różne grupy kas, jedne pracujące na odcinku drobno-mieszczańskim, a drugie stawiające sobie za cel stwarzanie nowych placówek samoistnej pracy dla bezrobotnych, na skutek dokonanego połączenia będą kierowane przez wspólną organizację nadrzędną.

Wiadomości zagraniczne

Rozwój niemieckich kas oszczędności w 1936 r.

Niemieckie kasy oszczędności zamknęły rok ubiegły dużą nadwyżką wkładów, która aczkolwiek nie dorównała przyrostowi z 1935 roku, to jednak była większa o 309 milionów niż w latach 1933 i 1934. Jeżeli się uwzględni dopisane procenty (420 miln. marek) oraz wkłady zwykłe zamienione na oszczędnościowe (76 miln. mk.), wówczas łączny przyrost wkładów w roku ubiegłym wyniesie ok. 800 miln. mk. Ciekawe, że wkłady terminowe, wkłady żyrowe i na rach. bieżących wykazały większy przyrost niż w 1935 r. i zwiększyły się o 295 milionów mk.

Ogółem wszystkie wkłady w kasach oszczędności, kasach żyrowych i bankach komunalnych zwiększyły się o 1,1 miliarda mk., wobec 1,2 milrd. w 1935 r. Po uwzględnieniu dopisanych procentów ogólna suma wkładów w tych instytucjach wynosi ok. 16,6 miliardów marek.

Projekt centrali żyrowej kas oszczędności w Austrii.

Jak podaje czasopismo „*Spar - und Renten - Zeitung*“, Związek austriackich kas oszczędności powołał podkomisję dla zbadania sprawy utworzenia centrali żyrowej kas oszczędności. Wobec smutnych doświadczeń poczynionych swego czasu z Centralnym bankiem niemieckich kas oszczędności w Austrii, który został zlikwidowany w 1926 roku, należy przypuszczać, że organizacja nowej centrali opierać się będzie na innych podstawach niż organizacja wspomnianego banku.

Nowe prawo o kasach oszczędności w Danii.

W dniu 27 stycznia minister handlu wniósł do parlamentu projekt ustawy o kasach oszczędności. Przedtem już kasy oszczędności zapoznały się z projektem i wydały o nim opinię przychylną.

Kasy oszczędności w Sonderjylland (Szlezwiku) były dotychczas pod gwarancją samorządów, skutkiem czego te ostatnie wywierały duży wpływ na zarządy tych instytucji. Projekt zmierza do zmiany tego stanu rzeczy przez nadanie kasom pełnej swobody w prowadzeniu ich działalności, jednocześnie jednak wprowadza większe obostrzenie przepisów dotyczących rewizji kas, nadzoru państwowego i odpowiedzialności ich organów.

Panuje przekonanie, że projekt zostaonie wkrótce uchwalony bez większych zmian.

Budżet a stopa procentowa w Japonii.

W Japonii daje się odczuwać wielkie napięcie na rynku pieniężnym. Niektórzy przypuszczają, że jest to rezultat nadmiernej ekspansji kredytowej w r. ub. W końcu września lokaty banków i akcyjnych kas oszczędności w pożyczkach kupieckich, obligacjach samorządowych i przemysłowych i w akcjach przemysłowych były o 683 miln. jenów wyższe niż w roku 1935. Inni znów są zdania, że ciasnota na rynku pieniężnym została wywołana nadmiernym przypływem kapitałów płynnych do pocztowej kasy oszczędności, która płaci stopę procentową wyższą od innych instytucji pieniężnych.

Niewątpliwie jednak duży wpływ na sytuację finansową wywiera silny wzrost budżetu państwa. Na rok 1937/38 preliminarz budżetowy osiągnął cyfrę rekordową 3.041 miln. jenów, z czego 2.234 miln. rząd zamierza pokryć z dochodów zwyczajnych, a 80 miln. w drodze pożyczek. Dochody zostały preliminowane na sumę o 626 miln. wyższą niż w roku poprzednim. Z tego 420 miln. rząd zamierza osiągnąć przez podwyższenie podatków, a resztę z innych źródeł oraz przeprowadzonych oszczędności. M. in. 10 miln. jenów oszczędności przynieść ma obniżenie stopy procentowej od wkładów w pocztowej kasie oszczędności.

Przegląd prasy

Kredyt samorządowy po oddłużeniu.

Praktyki oddłużeniowe przed Centralną i Wojewódzkimi Komisjami Oddłużeniowymi dla samorządu dają obfite pole obserwacji. Sposób oddłużenia i kryteria stosowane przy ocenie poszczególnych wierzytelności prowadzić mogą do zgoła paradoksalnych wniosków, przez co ewentualny przyszły wierzyciel będzie raczej powstrzymywał się od udzielania kredytów. Sprawie zracjonalizowania form kredytu, a szczególnie sposobów zabezpieczeń, poświęca „*Samorząd*“ w Nr 8 z dn. 21 lutego 1937 r. artykuł p. Wacława Teodorczyka pt. „Kredyt samorządowy po oddłużeniu“. Autor poddaje analizie system oddłużenia, rozdział budżetów na administracyjny i drogowy, a przez to uprzywilejowanie pożyczek samorządowych drogowych, nawet przed pożyczkami na rentowne przedsiębiorstwa, łatwość w zaciąganiu pożyczek ponad zdolność finansową itp.

> „W tych warunkach — twierdzi p. W. Teodorczyk — należało by obawiać się, że dokąd zagadnienie zabezpieczenia i spłaty pożyczek samorządowych nie zostanie jasno i kategorycznie załatwione, trudno będzie o odrodzenie i rozwój w przyszłości kredytu samorządowego. Błędem było by przypuszczać, że wystarczy samorządowi kredyt w bankach państwowych lub w Komunalnym Funduszu Pożyczkowo - Zapomogowym, które na oddłużeniu najbardziej ucierpiały i prawdopodobnie nie prędko będą mogły kredytować samorządy w stopniu dostatecznym“.

Omawiając zabezpieczenia pożyczek w świetle praktyki oddłużeniowej autor stwierdza, że:

> „nawet najlepsze zabezpieczenia pożyczek, czy to na hipotekach, czy też na wpływach podatkowych, nie uchroniły wierzycieli od strat i nie dały praktycznie żadnego pierwszeństwa w spłacie wierzytelności lepiej zabezpieczonych, wydanych bardziej celowo, aniżeli wierzytelności wydanych nieoględnie, bez dostatecznego zabezpieczenia i wglądu w sytuację majątkową dłużnika, na warunkach b. ciężkich, pogarszających i tak dostatecznie ciężką sytuację finansową samorządu“.

Wychodząc z tych przesłanek p. W. Teodorczyk dochodzi do wniosku, że konieczna jest reforma przepisów o finansach komunalnych w przedmiocie zabezpieczeń. Winna ona iść w kierunku stworzenia pierwszeństwa dla wierzytelności, pełnego bezpieczeństwa wierzyciela i silnego związania umową kredytową poszczególnego związku samorządowego.

> „Dla odrodzenia kredytu komunalnego — wywodzi autor — wydaje mi się słusznym i celowym wprowadzenie do przepisów o finansach komunalnych zasady oddawania tytułem zabezpieczenia zwrotu zaciągniętych pożyczek ściśle określonych dochodów samorządu, ze wszystkimi skutkami prawa zastawu, z pierwszeństwem zaspokojania pretensji wg kolejności zaciągania pożyczek. Taki zastaw dochodów powinien być odpowiednio uwidoczniony i rejestrowany, tak ażeby udzielający nowego kredytu mógł być dostatecznie zorientowany co do jakości i realności otrzymanego zabezpieczenia i, w razie kredytowania samorządu ponad jego zdolność płatniczą, świadomie ponosił całkowite ryzyko“.

Zresztą nie tylko bezpieczeństwo wierzyciela ma autor na względzie. Uporządkowanie zabezpieczeń kredytu samorządowego miałoby wpływ na finanse związków komunalnych. Bowiem

> „ułatwiło by się samorządom w ten sposób korzystanie z kredytu zdrowego, należycie zabezpieczonego i uzyskiwanie dogodnych warunków przez jak gdyby dyskonto przyszłych, realnych dochodów. Wprowadzenie rygorów zastawu ani nie komplikowałoby, ani nie utrudniałoby gospodarki samorządowej, oczywiście przy zwiększonej czujności i odpowiedzialności organów samorządowych, aby przez zastawy nie pozbawić samorządu źródeł dochodu“.

Byłby to w takim razie i znaczny czynnik wychowawczy dla odpowiedzialnych za gospodarkę samorządową osób.

S.

POWIATOWA KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI W WIELUNIU.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		33.798.09	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		13.274.41	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		1.753,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne		3.000.00	51.825,50
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe	4.110,95	21.055,28	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		1.370,25	22.425,53
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (91 kont)			60.149.68
8. Pożyczki wekslowe (1465 kont)			332 965,50
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (41 kont)		8.235 41	8.235,41
b) pochodzące z innych kredytów			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartościowemi			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezp. innymi wartościami (2 kont)		2.960,50	2.960,50
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (150 kont)		19.127,20	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			19.127,20
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjn. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptacyjnego (17 kont)			11.197,00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2 851,00
18. Różne			2.289,90
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			341,25
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			514.368,47
21. Depozyty			142.141,31
22. Udzielone gwarancje			32.002,00
23. Inkaso			59.620,73
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			748.132,51

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			25.000,00
2. Fundusz zasobowy			10.888,72
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (4 kont)		602,91	
b) terminowe (3 kont)		51.920,58	52.523,49
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (845 kont)		160.709 30	
b) terminowe do 3 miesięcy (428 kont)		15.654,11	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (108 kont)		95.021,90	271.385,31
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorzd. i innych prawno-publ. (10 kont)		2 556,26	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (66 kont)		46.020.80	48.577,06
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			12.380,30
10. Zobowiązania inkasowe			1.249,69
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		29.495,00	
b) w Bankach Państwowych		19.360,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			48.855,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski		32.000,00	
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			32.000,00
15. Banki i K.K.O. Loro (Zast. Bku Polsk.)			2.024,74
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			4.720,42
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe) proc. okr. przyszł.			4.008,75
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		754,99	754,99
Razem			514.368,47
22. Różni za depozyty			142.141,31
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			32.002,00
24. Różni za inkaso			59.620,73
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			748.132,51

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	16.393,59	
b) od rachunków bieżących	1.910,51	
c) od redyskonta weksli	892,32	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	265.93	
e) różne inne		19.462,35
2. Prowizje wypłacone		529,88
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	25.197,88	
b) świadczenia socjalne	2.052,01	
c) wydatki rzeczowe	9.754,45	37.004 34
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5) Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	551.98	551,98
6. Odpisy na dłużnikach		15,25
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		6.257,94
9. Różne		1.064,60
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		754,99
Razem		65.641.33

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	31.716,92	
b) od rachunków bieżących	473.62	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	762,03	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	2.112,47	
g) od K. K. O. i Banków	1.018,07	
h) różne inne	470.27	36.553,38
2. Prowizje pobrane		14.050,60
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		2.110,89
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		4 834,15
7. Opłaty na koszty administracji		8.092,31
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		65.641,33

Komisja Rewizyjna:
Prezes: (—) Drążkiewicz Antoni
Członkowie: (—) Mgr Dybek Roman
(—) Paszkowski Wincenty

Zarząd Kasy:
Dyrektor Zarządzający: (—) Matejf Jan
Członkowie: (—) Smolnik Wiktor
(—) Kabus Jerzy

Księgowy, Zast. Dyrekt.: (—) Pytel Wiktor

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BRZESKIEGO W BRZEŚCIU n/B.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		28.711,26	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		41.571,87	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		1.649,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.		392,00	
e) bony inwestycyjne			72.324,13
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe		30.000,00	
b) papiery państwowe		40.174,50	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		10.530,00	80.704,50
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (23 kont)		14.531,28	
8. Pożyczki wekslowe (989 kont)		342 0 5,18	
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (229 k.)		47.723,92	
b) pochodzące z innych kredytów			404.290,38
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (5 kont)		61.742,50	
c) zabezp. innymi wartośc. (34 kont)		53.037,74	114.780,24
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (284 kont)		33.937,15	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakł. zastawn. (... kont)			33.937,15
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (2 kont)			46.721,75
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (202 kont)			153.612,48
15. Odsetki zaległe			4.821,13
16. Nieruchomości			16.759,40
17. Ruchomości			2.900,00
18. Różne			15.724,37
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			3.710,53
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			950.285,96
21. Depozyty			7.546,17
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			143.194,61
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Różni za weksle kaucyjne			167,53
Ogółem			1.101.194,27

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			15.949,73
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			2.010,00
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (14 kont)		117.246,82	
b) terminowe (5 kont)		23.798,86	
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (32 kont)		272.969,40	
b) terminowe do 3 mies. (40 kont)		102.576,85	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (.... kont)		48.956,58	564.548,51
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (130 kont)		153.225,39	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (39 kont)		18.961,03	172.186,42
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			1.251,42
10. Zobowiązania inkasowe			15.645,41
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		15.886,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		12.600,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			28.486,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		40.836,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) lokata		31.240,00	72.076,00
15. Banki i K. K. O. Loro			3.209,66
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			7.000,00
19. Różne			608,37
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokres.			14.858,44
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			2.456,00
Razem			950.285,96
22. Różni za depozyty			7.546,17
23. Zobowązania z tytułu udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			143.194,61
25. Bank Akceptacyjny			
26. Nasze weksle kaucyjne			167,53
Ogółem			1.101.194,27

RACHUNEK STRAT I ZYSKOW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	27.456,27	
b) od rachunków bieżących	2.003,55	
c) od redyskonta weksli	3.489,66	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	2.916,86	
e) różne inne	784,66	36.651,00
2. Prowizje wypłacone		3.963,71
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	38.035,80	
b) świadczenia socjalne	3.408,39	
c) wydatki rzeczowe	12.086,76	53.530,95
4. Podatki i opłaty skarbowe	489,76	489,76
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	1.004,40	
b) ruchomości	1.033,29	2.037,67
6. Odpisy na dłużnikach		11.682,80
7. Różnice kursowe na rachunkach i walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne, strata na nieruchomości		157,97
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		2.456,00
11. Nadwyżka		
Razem		110.969,88

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	56.660,58	
b) od rachunków bieżących	10.389,13	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	4.761,78	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	3.984,00	
f) od papierów wartościowych	9.462,80	
g) od K. K. O. i Banków	1.137,49	
h) różne inne	8.335,87	94.731,75
2. Prowizje ink. (od 16714 odcinków)		9.603,42
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		198,15
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		1.407,73
7. Opłaty na koszty administracji		3.568,53
8. Różne dochody		1.460,30
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		110.969,88

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący: (—) **Aleksander Terej**
Członkowie: (—) **Jan Charytoniuk**
(—) **Michał Zasimowicz**
(—) **Grzegorz Sajewicz**

Zarząd (Dyrekcja):

Naczelnik Zarządu i Dyrektor: (—) **Henryk Trębicki**
Zastępca — buchalter: (—) **Piotr Gracz**
Członek Zarządu: (—) **Wacław Jankiewicz**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WŁODZIMIERSKIEGO WE WŁODZIMIERZU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji . . .			
a) gotowizna		32 271,83	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		12 617 62	
c) pozost. w Bankach Państw. i Kom.		525,38	
d) pozostałość w innych K. K. O. .		86,00	
e) bony inwestycyjne			45.500,83
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		14.024,52	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .		2.637,50	16.662,02
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (1 kont) . .			200,00
8. Pożyczki wekslowe (411 kont) . .			300.147,92
9. Weksle protestowane			
a) pochodz. z dysk. i poż. wekslowych (84 kont)		18.712,48	
b) poch. z innych kredytów (1 kont) .		665,65	19.378,13
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowymi (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką . . .			
c) zabezp. innymi wartośc. (.... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (13 kont) . .		1.743,00	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... k.)			1.743,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne . . .			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (172 kont) .			184.681,34
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			36 043,40
17. Ruchomości			11.438,00
18. Różne			27.040,36
19. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			11.825,36
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			654.660,36
21. Depozyty			226.141,06
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			18.594,96
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
26. Różni za akcepty i depozyty własne .			35.268,75
Ogółem . .			934.665,13

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			90.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (8 kont) . . .		505,35	
b) terminowe (3 kont)		130.753,77	131.259,12
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych . . .			
a) bezterminowe (2286 kont) . .		97.097,93	
b) terminowe do 3 mies. (11 kont) .		40.352,70	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (1102 kont) . . .		33.164,75	170.615 38
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instyt. państw., samorząd. i innych prawno-publ. (14 kont) . .		65.027 74	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (32 kont)		19.189 49	84.217,23
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . . .		37.826,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		10.320,00	
d) w innych instytucjach kredytowych .			48.146,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		121.058,60	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			121.058,60
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			669,35
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			7.692,54
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.002,14	1 002,14
Razem . .			654.660,36
22. Różni za depozyty			226,141.06
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			18.594,96
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
27. Nasze akcepty i depozyty . . .			35.268,75
Ogółem . .			934.665,13

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	10.931,65	
b) od rachunków bieżących . . .	1.108 95	
c) od redyskonta weksli	3.485,01	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	5.934,60	
e) różne inne	9.788,48	31.248,69
2. Prowizje wypłacone		3 00
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	27.393,74	
b) świadczenia socjalne	2.545,07	
c) wydatki rzeczowe	4.771,11	34 709,92
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	2.153,00	2.153 00
6. Odpisy na dłużnikach		1.894,73
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		985,88
9. Różne		5 997,47
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawczego		
11. Nadwyżka		1.0 2,14
Razem . .		77.994,83

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	41 370,75	
b) od rachunków bieżących . . .		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	132,45	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych		
f) od papierów wartościowych . . .	639,79	
g) od K. K. O. i Banków	45,09	
h) różne inne	10.203,64	52.392,72
2. Prowizje pobrane		3.037,81
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		14.393,27
7. Opłaty na koszty administracji . .		1.906,85
8. Różne dochody		6.149,43
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		114,75
10. Strata		
Razem . .		77.994,83

Zarząd Kasy:

(—) **Stanisław Malon** — Dyrektor Zarządzający
(—) **Franciszek Srzelecki** — Członek Dyrekcji

Komisja Rewizyjna:

(—) **Wincenty Szurowski** — Przewodniczący
(—) **Andrzej Sujka** — Członek Komisji
(—) **Izrael Szrajer** — Członek Komisji

(—) **Antoni Jaworski** — Księgowy

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. **Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.